

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

Кафедра теорії та історії соціології



РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Соціологія маскулінності та чоловічі дослідження

для студентів

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність 054 Соціологія
освітній рівень магістр
освітня програма Гендерні студії
вид дисципліни вибіркова

Форма навчання денна
Навчальний рік 2020/2021
Семестр 4
Кількість кредитів ECTS 4
Мова викладання, навчання та оцінювання українська
Форма заключного контролю залік

Викладач: Червінська Т.Г.

Пролонговано: на 2021/2022 н.р. (підпис, ПІБ, дата) «31» 08 2021 р.

на 20__/20__ н.р. () « » 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2020

Розробниця: Червінська Т.Г. – к.соц.н., доцент, доцент кафедри теорії та історії соціології

ЗАТВЕРДЖЕНО
В.о. зав. кафедри теорії та історії соціології

Малес Л.В.

Протокол № 25 від «28» серпня 2020 р.

Схвалено науково-методичною комісією факультету соціології

Протокол від «28» серпня 2020 року № 1

Голова науково-методичної комісії Червінська Т.Г.

1. Мета дисципліни - формування поглибленого теоретичного і практично-орієнтованого знання про вивчення чоловіків у рамках гендерних досліджень та соціології.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. Вміти працювати з науковою літературою та першоджерелами
2. Володіти понятійним апаратом сучасної соціологічної та гендерної теорії
3. Володіти елементарними навичками аналітичних та пошукових методів соціологічної емпірики

3. Анотація навчальної дисципліни: Дисципліна спрямована на ознайомлення студентства з понятійно-категоріальним апаратом та основними тематичними напрямками досліджень соціології маскуліності, аналізом конструювання маскуліностей у різних сферах суспільного життя.

4. Завдання (навчальні цілі):

- засвоєння понятійно-категоріального апарату соціології маскуліності
- знайомство з основними напрямками та змістом чоловічих студій у західній та вітчизняній соціології
- знання основних підходів до визначення та аналізу проблем маскуліності
- критичний аналіз конструювання маскуліностей у різних сферах соціального життя

Це спрямовано на формування компетентностей:

- Здатність застосовувати соціологічні знання, вміння та навички у міждисциплінарних дослідженнях (фк9)
- Здатність застосування соціологічного підходу до аналізу гендерної проблематики (фк15)
- Здатність співставляти результати міждисциплінарних гендерних досліджень, узагальнювати, робити висновки (фк19)

• **Результати навчання за дисципліною:**

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	основні теоретичні напрями та підходи до вивчення маскуліності в соціології та гендерних студіях	Лекція, практичне, самостійна робота	Практичні завдання, тест	10
1.2	категоріальну специфіку соціологічних теорій маскуліності	Лекція, практичне, самостійна робота	Практичні завдання, тест	10
2.1	використовувати методологію та понятійно-категоріальний апарат соціології у дослідженні маскуліності	Лекція, практичне, самостійна робота	Практичні завдання, тест, есе	15
2.2	критично аналізувати пізнавальні можливості теоретичних підходів до аналізу маскуліності	Лекція, практичне, самостійна робота	Практичні завдання, тест	10
2.3	використовувати понятійно-категоріальний апарат чоловічих студій у дослідженні сучасних соціальних процесів	Лекція, практичне, самостійна робота, творчі завдання	практичні завдання (кейси)	20
2.4	аналізувати різні прояви маскуліності за допомогою соціологічного інструментарію	Лекція, практичне, самостійна робота	Практичні завдання, тест, есе	15
3	Демонструвати навички аргументованого представлення власної думки, компетентної та толерантної дискусії з опонентами	Лекція, практичне	Групова робота, практичні завдання	10
4	Здійснювати самостійно аналітичну, дослідницьку та пошукову діяльність	Самостійна робота	Практичні завдання, тест	10

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	1.2	2.1	2.2	2.3	2.4	3	4
Програмні результати навчання								
Демонструвати навички аргументованого представлення власної думки, компетентної та толерантної дискусії з опонентами. (прн5)	+	+	+	+	+	+	+	
Вміти визначати гендерно обумовлені проблеми в різних сферах суспільного життя (прн19)	+	+	+	+	+	+		
Застосовувати соціологічний підхід до аналізу гендерної проблематики (прн22)	+	+	+	+	+	+	+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Індивідуальна та групова робота на практичних заняттях: РН1.1, РН1.2, РН2.1, РН2.2, РН2.3., РН2.4. РН3 – 50 максимальних/30 мінімальних балів
2. Виконання тестових завдань: РН1.1, РН1.2, РН2.1, РН 2.2, РН2.3, РН4– 20/10 балів (2 роботи по 10 максимальних або 5 мінімальних бали за кожну)
3. Підготовка есе: РН2.1, РН2.4 – 10/5 балів
4. Аналітичне підсумкове завдання: РН 1.2, РН1.4., РН 2.1, РН 2.2, РН2.3, РН2.4. – 20/10 балів

- підсумкове оцінювання: залік.

7.2 Організація оцінювання:

1. Робота на практичних заняттях впродовж семестру з тем 1-10 РН1.1, РН1.2, РН2.1, РН2.2, РН2.3., РН2.4. РН3. – протягом семестру
2. Тест №1 з тем 1-5, РН1.1, РН1.2, РН2.1, РН 2.2, РН2.3, РН4
3. Тест №2 з тем 6-9, РН1.1, РН1.2, РН2.1, РН 2.2, РН2.3, РН4
4. Есе з теми 3, РН2.1, РН2.4
5. Аналітичне підсумкове завдання з тем 1-10, РН 1.2, РН1.4., РН 2.1, РН 2.2, РН2.3, РН2.4

7.3 Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій та практичних занять

№	Номер і назва теми	Кількість годин		
		лекції	практичні	самостійна робота
1. Маскулінності в теоретичній перспективі				
1.	Соціологія маскулінності: логіка розвитку та специфіка предметного поля	2	2	8
2.	Основні теоретичні підходи до розгляду маскулінності	2	2	8
3.	Маскулінізм та чоловічі рухи	2	2	8
4.	Теоретизуючи маскулінності: гегемонна маскулінність і влада, поняття кризи маскулінності	2	2	8
5.	Радянські та пострадянські маскулінності: особливості конструювання	2	2	8
2. Соціокультурні досвіди та практики маскулінності				
6.	Міжкультурні особливості маскулінностей	2	2	8
7.	Альтернативні маскулінності та практики	2	2	8
8.	Тілесність та сексуальність маскулінності	2	2	8
9.	Гендерна рівність і права чоловіків	2	2	8
10.	Чоловіки та здоров'я	2	2	8
Всього		20	20	80

Загальний обсяг – 120 год., в тому числі:

Лекції – 20 год.

Практичні заняття – 20 год.

Самостійна робота – 80 год.

9. Рекомендовані джерела:

Основна:

- Бурейчак Т. Соціологія маскулінності: навчальний посібник. Електронний ресурс. Режим доступу: https://www.academia.edu/2601726/Bureychak_Tetyana_2011_Sociology_of_Masculinity_Teachers_Manual_Lviv_Magnolia_In_Ukrainian
- Кон І.С. Мужчина в меняющемся мире. – М.: Время, 2009. – С.98-126, 193-385.
- Марценюк Т. «Захисники галактики»: влада і криза в чоловічому світі. – Київ: Комора, 2020.
- Наслаждение быть мужчиной. западные теории маскулинности и постсоветские практики /Под.ред. Ш.Берд и С.Жеребкина. – СПб.: Алейя, 2008. – С. 7-57, 162-194, 203-263.
- Способы быть мужчиной. Трансформации маскулинности в XXI веке. – М.: Фонд имени Генриха Белля – Издательство "Звенья", 2013. – С.18-31,60-116, 138-224, 263-277.
- Сучасне розуміння маскулінності: ставлення чоловіків до гендерних стереотипів і насильства щодо жінок. К.: UNFPA Ukraine, 2018.
- 12 лекцій по гендерній соціології : учебное пособие / Е. А. Здравомыслова, А. А. Тёмкина. – СПб.: Издательство Европейского университета в Санкт-Петербурге, 2015. – С.407-464.

Додаткова:

- Бурдые П. Гегемония мужчин (основные идеи) / Социальные и гуманитарные науки: Отечественная и зарубежная литература. Серия 11. Социология. – 2003. - №1. – С.8-27.
- Бурейчак Т. Погані часи для чоловіків? Соціологічні інтерпретації кризи маскулінності. – Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2011. – №1 – С. 79-94.
- Бурейчак Т. С. Чоловіки в кризі: українські медіа-дискурси та гендерна ідеологія // Український соціум. - 2011. - № 2. - С. 35-50.
- Гендерний журнал «Я». – 2012. - №1(29) «Гендер і спорт».
- Гилмор Д. Становление мужественности: Культурные концепты маскулінності. – М.: РОССПЭН, 2005.
- Жінки і чоловіки в Україні. Статистичний збірник / Державна служба статистики України. – К., 2017. – (Розділи: «Демографічні показники», «Охорона здоров'я», «Правопорушення»).

Електронний ресурс. Режим доступу:

https://ukrstat.org/uk/druk/publicat/Arhiv_u/15/Arch_gc_zb.htm

- Ігнатенко І. Чоловіче тіло у традиційній культурі українців. – К.: Книжковий клуб Клуб Сімейного Дозвілля, 2016.
- Кауфман М. Конструювання маскулінності та тріада чоловічого насильства. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://genderindetail.org.ua/season-topic/genderne-nasilstvo/triada-cholovichogo-nasilstva-134030.html>
- Кон І. Гегемонна маскулінність як чинник чоловічого (не)здоров'я // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2008. – № 4. – С. 5-16.
- Кон І. С. Світанкове місячне сяйво : лики та маски одностатевого кохання / І. С. Кон. – Львів : НВФ Українські технології, 2011.
- Коннелл Р. Гегемонная маскулинность и утрированная феминность. // Коннелл Р. Гендер и власть: Общество, личность и социальная политика. Пер. с англ. – М., 2015. – С. 248-258.
- Коновалов Д. Новые маскулинности: украинский дисплей // Гендерные исследования. – 2004. – № 10. – С. 226-234.
- Марценюк Т. Страх розмаїття: національні властивості толерантності і гомофобії // Критика. Листопад-грудень 2009. Рік XIII, число 11-12 (145-146). С 10-13.
- Месснер М. Маскулінність і професійний спорт // Антологія гендерної теорії. Сб. перекладів. – Мінськ: Пропілеї, 2000. – С. 218-235.
- Мещеркина Е.Я. Социологическая концептуализация маскулинности // Социс. – 2002. - №11. - С.15-26.
- О муже(N)ственности: Сборник статей. Сост. С.Ушакин. Электронный ресурс. Режим доступу: https://scholar.princeton.edu/sites/default/files/oushakine/files/220-o_muzhe.pdf
- Рингач Н.О. Проблема надсмертності чоловіків в Україні: гендерний аналіз у державному управлінні охороною громадського здоров'я. – Стратегічні пріоритети. – 2008. – №3(8). С.142-148.
- Салагаев А.Л., Шашкин А.В. Насилие в молодежных группировках как способ конструирования маскулинности // Журнал социологии и социальной антропологии. – Т. V. - №1, 2002. – С. 151-160.
- Ставлення до людей гомосексуальної орієнтації: лютий 2016 року: Аналітичний звіт КМІС. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://www.gay.org.ua/publications/soc-poll2016.pdf>
- Червінська Т.Г. Насильство як елемент чоловічої гендерної ролі// Проблеми розвитку соціологічної теорії: Модернізація суспільства та соціальні технології. Матеріали XV міжнар. наук.-практичної конференції. - К.: Логос, 2018. - С.194-195.
- Червінська Т.Г. Гомофобія як чинник соціальної напруженості// Проблеми розвитку соціологічної теорії: матеріали XIII Всеукр. наук.-практ. конф. «Проблеми розвитку соціологічної теорії. Структурні зміни і соціальна напруженість» – К.: Логос, 2017. – С.169-171
- Connell R. W., Messerschmidt J.W. Hegemonic Masculinity: Rethinking the Concept Gender and Society Vol. 19, No. 6 (Dec., 2005), pp. 829-859.
- Edström, J.; Aly, R.; Greig, A. and Walker, C. with Babenko, S.; Çağlar, M.; Kudaibergenova, D. and Müller, C. (2019) Masculinities and Transition: Enduring Privilege?, Brighton: IDS
- Farrell W. The Myth of Male Power. – N.Y.: Simon and Schuster, 1993. – Introduction & Part 1, p. 11-41.
- Messner M.A. Politics of Masculinities: Men in Movements. – Sage, 1997. – Chapter 1, P. 1-15.